

از بنگاه‌های زودبازده تا مشاغل خانگی

علی ابراهیمی

کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح شده در اسناد بالادستی مانند سند چشم‌انداز و قوانین ۵ ساله توسعه کشور است. این تکالیف موجب شده تا در سال‌های گذشته متولیان اشتغال، طرح‌های متفاوتی را برای کاهش نرخ بیکاری و اشتغال‌زایی تدوین و اجرا کنند. شاید بتوان طرح بنگاه‌های زودبازده را سمبل طرح‌های اشتغال‌زایی دست‌اندرکاران این بخش دانست. اما با گذشت چند سال از اجرای طرح مذکور و صرف منابع، بسیاری از منتقدان، این طرح را فاقد دستاورد مناسب برای اشتغال‌زایی بیشتر قلمداد کرده‌اند و از سوی دیگر هنوز آمار دقیقی از تعداد این بنگاه‌ها و مشاغل ایجاد شده ناشی از آن در دسترس نیست. با این روند مسئولان در جستجوی راهکارهای تازه توسعه اشتغال، طرح ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی را ارائه دادند که چندی پیش نمایندگان مجلس شورای اسلامی با طرح مذکور موافقت کردند. اکنون با تصویب نهایی این طرح، دولت موظف است به استناد اصول ۲۸ و ۴۳ قانون اساسی و با توجه به سند چشم‌انداز ۲ ساله، مشاغل خانگی را مطابق این قانون و حسب قانون برنامه ۵ ساله توسعه ساماندهی و حمایت کند به نحوی که زمینه ایجاد اشتغال برای این گونه متقاضیان فراهم شود.

تصویب کلیات و ادامه بررسی و تصویب برخی جزئیات این طرح با واکنش‌های متفاوت مسئولان و دست‌اندرکاران امور صنفی مواجه شده و در حالی که مسئولان وزارت کار و امور اجتماعی طرح مذکور را زمینه‌ساز ساماندهی بازار کار و مشاغل خانگی قلمداد می‌کنند فعالان امور صنفی معتقدند این طرح با قانون نظام صنفی مغایرت داشته و موجب خواهد شد تا به دلیل موازی کاری و صرف وقت و هزینه‌های متعدد نه تنها دستاورد قابل توجهی برای ایجاد اشتغال یا ساماندهی مشاغل خانگی حاصل نشود بلکه این تداخل و ظایف، پیامدهای ناگواری را در بازار کار به دنبال خواهد داشت.

کار و جامعه

ماهنامه اجتماعی، اقتصادی، علمی، فرهنگی

۱۰۶

نمایندگان مجلس به تصویب رسیده است، نخستین گام در اجرای این طرح اشتغال زایی، تدوین آیین نامه اجرایی است. معاون سرمایه انسانی و توسعه اشتغال وزارت کار و امور اجتماعی می‌افزاید: بر اساس برنامه اولیه و قانون، وزارت کار و امور اجتماعی پس از تصویب طرح مشاغل خانگی توسط مجلس ۳ ماه فرصت دارد تا آیین نامه اجرایی و برنامه کلی طرح را برای اجرا تدوین کند. البته مجلس پس از تصویب کلیات طرح مشاغل خانگی، شرح مواد آن را نیز مورد بررسی قرار خواهد داد.

وی در زمینه فراهم شدن مقدمات اجرایی طرح مشاغل خانگی نیز می‌گوید: تاکنون هماهنگی‌هایی با بسیاری از دستگاه‌ها انجام شده و با همکاری این دستگاه‌ها، اجرای طرح مشاغل خانگی در منازل پیگیری خواهد شد.

تعیین وظایف ستاد

همچنین نمایندگان مجلس در ادامه بررسی جزئیات طرح مذکور، وظایف ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی را تعیین کردند. بر اساس مصوبه مجلس، تعیین سیاست‌های اجرایی مشاغل خانگی، تعیین راهکارهای پیوند کسب و کار خانگی با بازار سرمایه بیرونی اعم از داخلی و بین‌المللی، ایجاد هماهنگی در دستورالعمل‌های حمایتی و نظارتی دستگاه‌های اجرایی ذریبط در مورد مشاغل و کسب و کار خانگی، ارزیابی مستمر نقش اجتماعی و اقتصادی مشاغل خانگی در توسعه ملی و بررسی راهکارهای حمایتی مالی و تسهیلاتی از مشاغل خانگی از جمله وظایف این ستاد خواهد بود. در بخش دیگری از این مصوبه، دولت می‌تواند بنا به پیشنهاد ستاد نسبت به تعیین ضوابطی حمایتی در زمینه‌های مالیات، تأمین وام قرض الحسنه اشتغال، حق بیمه خویش فرما، تعرفه مصرف آب، برق و سوخت مصرفی، ظرف ۳ ماه از تصویب این قانون، اقدام و اعتبار مورد نیاز را در بودجه سنواتی محاسبه و لحاظ کنند. در مصوبه مذکور، مجلس بانک مرکزی را موظف کرد با هماهنگی وزارت کار و امور اجتماعی، نحوه توزیع منابع قرض الحسنه برای مشاغل و کسب و کار خانگی را با توجه به اولویت و اهمیت انواع مشاغل خانگی و سهم هر استان تعیین و ابتدای هر سال به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ابلاغ کند.

منبع: روزنامه همشهری، ۲۵ فروردین ۱۳۸۹

مشاغل یا کسب و کار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل گرفته و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌شود

پس از اجرای طرح بنگاه‌های کوچک و زود بازده اکنون وزارت کار و امور اجتماعی اجرای طرح مشاغل خانگی را برای ارائه طرح‌های اشتغال زایی مورد توجه قرار داده و از این طریق سعی دارد تا مشاغل جدیدی را ایجاد کند.

بر اساس این طرح مشاغل یا کسب و کار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد ماده ۳، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل گرفته و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌شود. با این وجود تصویب کلیات طرح مذکور در مجلس شورای اسلامی و انکس‌های متفاوتی را به دنبال داشته است. وزیر کار و امور اجتماعی طرح مشاغل خانگی را عامل ساماندهی فعالیت‌های کنونی در این حوزه قلمداد می‌کند. چندی پیش وزیر کار و امور اجتماعی در دیدار با رئیس مجلس شورای اسلامی دیدگاه‌های این وزارتخانه در مورد طرح ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی را تبیین و ابراز امیدواری کرد که با تصویب این طرح، بستر مناسبی برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و ضابطه‌مند مجموعه فعالیت‌هایی که اکنون بر محیط‌های خانگی صورت می‌گیرد، به وجود بیاید.

معاون وزیر کار از تدوین آیین نامه اجرایی طرح مشاغل خانگی در مدت ۳ ماه خبر داده و می‌گوید: با کمک دستگاه‌ها تاکنون فهرست ۲۰۰ شغل خانگی مشخص شده است و با توجه به این که در روزهای گذشته کلیات طرح مشاغل خانگی توسط

